

ВИСВІТЛЕННЯ СПОРТИВНОГО ЖИТТЯ НА ШПАЛЬТАХ ДРУКОВАНОГО ЗМІ – ОБЛАСНОЇ ГАЗЕТИ «СУМЩИНА»

Доповідач: Заворотько Т.М., студентка гр. ЖТ-02

Науковий керівник: Малигін А.О., старший викладач кафедри фізичного виховання і спорту

Спорт є ефективним засобом фізичного виховання. Його цінність визначається стимулюючим впливом на поширення фізичної культури серед різних верств населення. Сучасний спорт займає важливе місце як у фізичній, так і духовній культурі суспільства. Для підтримки й збільшення інтересу до нього, необхідно висвітлювати спорт відповідно до запитів читачів, їхніх уподобань [1, 56]. Тому розвиток зв'язків між спортивними редакціями і читацькою аудиторією, вивчення громадської думки шляхом створення соціологічної служби, безсумнівно, є одним з основних напрямів удосконалення висвітлення спорту в періодичній пресі України. Тож аби зрозуміти тенденції висвітлення спорту на шпальтах газет, для дослідження взято обласну газету «Сумщина».

Преса як один з найбільш значущих засобів масової інформації формує громадську думку, визначає ціннісні орієнтації читачів, популяризує сучасний спорт і спортсменів. Українська преса, безумовно, відіграє дуже важливу роль у висвітленні перемог спортсменів нашої країни на таких великих змаганнях, як Олімпійські ігри, чемпіонати світу і Європи. ***Цим і зумовлена актуальність нашого дослідження.*** Питанням висвітлення спорту цікавилися такі дослідники: П.А. Виноградов, Е.Д. Рамазанова, Г.Я. Солганик, В.Н. Платонов, С.І. Гуськов, М.Н. Житарюк, Г.Д. Іванов та інші.

Об'єктом дослідження в нашій роботі стало висвітлення спортивних подій в сумській періодиці.

Предметом – газетні матеріали.

Мета роботи полягає у тому, аби простежити тенденції висвітлення спортивного життя як всеукраїнського, так і місцевого значення на сторінках сумської обласної газети «Сумщина».

Розвиток спорту, перемоги на різноманітних змаганнях, особливо першостях Європи, світу, Олімпійських іграх, інших видовищних заходах підіймають престиж як самого спортсмена, так і престиж колективу, де він виховувався, регіону, де живе, країни. Участь у міжнародних змаганнях та спілкування між спортсменами покращують взаєморозуміння між самими спортсменами, народами, країнами,

континентами [3, 93]. Певну просвітницьку та інформаційну роль у цьому відіграють ЗМІ.

Регіональні та місцеві ЗМІ – не просто ефективний канал зв'язку, а й важлива соціальна інституція, яка фактично формує громадську думку на території свого розповсюдження. Крім іншого, місцеві ЗМІ є провідником офіційної інформації від органів влади, і відіграють важливу роль у вихованні молоді.

В українській періодиці основний наголос робиться головним чином на футболі, баскетболі, тенісі, хокеї, а види спорту, в яких українські спортсмени домоглися помітних успіхів - плавання, велосипедний спорт, боротьба вільна і греко-римська, стрільба, гімнастика, на превеликий жаль, не висвітлюються належною мірою. Крім того, в українській пресі спостерігається гіпертрофія у висвітленні закордонного професійного спорту порівняно з олімпійським та масовим [4, 49].

По-друге, спостерігаються поверховість висвітлення спортивних подій, що можна пояснити недостатньою кваліфікацією українських журналістів. У періодичній пресі України практично відсутній аналіз найактуальніших проблем сучасного спорту, серед яких фінансові, організаційні, медико-біологічні проблеми підготовки спортсменів, соціальні та психологічні проблеми “колишніх спортсменів”, проблема об'єктивності суддівства змагань тощо.

По-третє, спортивні журналісти найчастіше не враховують інформаційних потреб, запитів і сподівань читацької аудиторії, що знижує інтерес не тільки до тієї чи іншої газети, але й до спорту взагалі.

Таким чином, актуальність цього дослідження полягає в тому, що виникла необхідність у розробці напрямів удосконалення висвітлення спорту в періодичній пресі України, а також у підготовці фахівців, що володіють глибокими знаннями специфіки спорту, керуються професійними, гуманістичними і морально-етичними принципами.

На першому етапі дослідження шляхом аналізу періодичної преси України ми визначили всеукраїнські газети, що найбільш регулярно висвітлюють спорт. Це “День”, “Киевские ведомости”, “Сегодня”, “Факты”, “Комсомольская правда в Украине”, “Голос України”, “Молодь України”, “Робітничая газета”, “Дзеркало тижня” тощо. Актуальним, на наш погляд, є дослідження обласної газети, адже у науковій практиці це видання ще не аналізувалося. Вибір саме цієї газети зумовлений тим, що тільки це видання може претендувати на роль головного обласного видання і розв'язати поставлені вище

завдання і мету дослідження. Бракує матеріалів з яскравим висвітленням спортивних подій, що аж ніяк не сприяє формуванню інтересу до спорту. Дослідження показує, що газета приділяє недостатньо уваги багатьом великим змаганням, обсяг інформування про спорт досить малий.

Одним із найважливіших критеріїв, що визначає ставлення редакцій газет до висвітлення спортивної тематики, є кількість спортивних матеріалів, опублікованих на сторінках газет. На жаль, на шпальтах газети «Сумщина» не так активно висвітлюються спортивні події. У газеті «Сумщина» найчастіше спортивні матеріали друкуються у спеціальних рубриках, таких як «Події», «Спорт», «Знай наших» та інші.

У процесі нашого дослідження за лютий 2012 - листопад 2012 виявлено 25 медіа текстів на тему спорту.

Найбільше таких матеріалів за грудень-лютий. Це пов'язано з висвітленням подій, пов'язаних із зимовими видами спорту. Щодо зображення спорту світового, державного, обласного рівнів, то найбільше, звичайно ж, третього. Матеріалів, що стосуються міжнародного спорту – лише один. Це матеріал під назвою «З Німеччини – з перемогою» (11 лютого, № 16-17). У ньому розповідається про нашого земляка Євгена Гливу. Він здобув перемогу у відбірковому турі Кубку світу з бігу на 50 м. Прикладом матеріалу про державний спорт є замітка «Сумщина здобула славу регіону високих спортивних досягнень» (19 травня, № 55-56), де розповідається про перемогу Сумщини на Чемпіонаті світу з військово-спортивного багатоборства. У більшості ж випадках на газетних шпальтах розповідається про турніри, змагання, що проходять на місцевому рівні – в області чи районі. Яскравими прикладами є такі матеріали: «Наші – у п'ятірці» (21 лютого, № 21), де розповідається про чемпіонат лижного туризму на Сумщині; «На Сумщині пройшла олімпійська естафета» (21 липня, № 78-79), де розповідається про проведення естафети.

Проблемою, характерною для проаналізованої газети, є непропорційність висвітлення різних видів спорту. Тобто і кількість, і обсяг, відведені в газеті тому чи іншому виду спорту, істотно різняться. Значну частину газетної площі займають матеріали про футбол. Це, очевидно, пов'язано із завданням обласної влади зробити Сумщину центром футболу. Невипадково часті матеріали спортивного спрямування, де розміщена інформація про вклад влади у розвиток

цього овиду спорту. Зокрема, це такі матеріали: «Стрибок Барси» (17 жовтня, № 100), «Що нам принесе футбол у «Барсі» (24 жовтня, № 101).

Висвітлення спорту журналісти “Сумщини” здійснюють багато за рахунок інтерв’ю з тренерами і спортсменами, у яких відмічається наявність тієї чи іншої проблеми. Такі матеріали жваві і цікаві. Яскравим тому підтвердженнями є такі матеріали: «Чемпіонат Європи завершили чемпіонами» (7 лютого, №15). Це інтерв’ю із тренером Юлії Джими, де він розповідає про її досягнення. Також до прикладу – матеріал під назвою «Біатлоністи отримали нагороду» (5 травня, № 49-50) – інтерв’ю із С.Бубкою.

Основними ознаками матеріалів, що публікуються у “Сумщині” й присвячені проблемам сучасного спорту, є описовість і переважання інформаційних жанрів. Траплялися замітка, кореспонденція, стаття, огляд, репортаж.

Аналіз періодичної преси у період підготовки, проведення Євро-2012 і підведення підсумків показав, що багато публікації стосувалися лише спортивних аспектів цих змагань, залишаючи осторонь такі теми, як захист прав спортсмена, естетичні ідеали олімпізму, зв’язок сучасного олімпійського спорту з охороною довкілля, олімпійська освіта, зв’язок олімпійського спорту з культурою та мистецтвом. Яскравим прикладом є матеріал «Здрастуй, Євро, Новий рік» (3 січня, № 1-2).

У процесі нашого дослідження ми дізналися, наскільки активно в обласній газеті висвітлюють спортивне життя, що пов’язане із Сумським державним університетом. За досліджуваній проміжок виходу газети, ми нарахували 5 матеріалів. Найяскравішими є «Змагалися юні шахісти» (28 січня, № 10-11), «Чемпіонат Європи завершили чемпіонами» (7 лютого, № 15), «СумДУ допомагає майбутнім зіркам футболу» (17 березня, №30-31).

Журналісти у своїх спортивних матеріалах користуються інструментами привернення читацької уваги, різноманітні прийоми: ексклюзивні матеріали, унікальні герої, цікава та креативна подача, оперування шрифтами, використання фото. Ми відстежили особливість, притаманну лише для газети «Сумщина». Це автограф на згадку героя матеріалу. Яскравим прикладом є матеріал «Шануймося не тільки у футболі» (17 січня, № 8-9). Газеті свій автограф лишив один із тренерів Національної збірної А.Баль.

Шляхом опитування 50 читачів газети «Сумщина» ми зробили аналіз попиту на спортивні матеріали. Цільова вибірка – читачі різних вікових категорій та професій. Маємо такі результати:

- практично не читають: звіти про змагання, у яких не беруть участі сумські спортсмени – огляди матчів футбольних чемпіонатів, баскетбольних і хокейних ігор;
- читають окремі матеріали: підсумки змагань;
- читають більшість матеріалів, присвячених: участі сумських спортсменів у великих міжнародних змаганнях, актуальним проблемам українського спорту;
- читають усі матеріали про Євро-2012 і про виступ сумських спортсменів на міжнародних змаганнях, що свідчить про активний і постійний інтерес до подібних тем.
- читають журналістські матеріали по горизонталі, зупиняються на інтерв'ю із цікавими людьми спортивної галузі.

Висновки:

Отже, у процесі нашого дослідження вдалося виконати всі поставлені завдання і проаналізувати ключові тенденції висвітлення спортивного життя на шпальтах обласної газети «Сумщина». Удосконалення рівня висвітлення спорту можливе лише за умов наявності у спортивних журналістів не тільки глибоких професійних знань, але й дотримання ними професійної етики.

Відтак, аби спортивні матеріали читалися і мали попит, журналіст повинен майстерно висвітлювати події спортивної арени, бути об'єктивним, чесним, неупередженим. Він повинен використовувати засади етики та моралі.

Ще одним напрямом удосконалення висвітлення спорту в періодичній пресі України є підвищення якості підготовки спортивної інформації. Насамперед, варто звернути увагу на те, що спортивні матеріали повинні мати не тільки інформаційне навантаження. Вони повинні допомогти людині полюбити спорт, якнайкраще показати досягнення українських спортсменів, виховувати у читача почуття патріотизму, розкривати культуру спортивного двобою, висвітлювати актуальні питання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Арефьев В.Г. Фізична культура/ В.Арефьев. – Л., 2008

2. Василенко М.К. Динаміка розвитку жанрів в українській пресі / М.К. Василенко. – К. : Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка, 2006.
3. Зарічний В.В. Спорт і фізична культура в житті суспільства/ В.Зарічний. – К., 2000.
4. Михайлин І. Основи журналістики / І. Михайлин. – К. : ЦУЛ, 2002.
5. Сумщина. – 2012 р., січень – листопад.

Науково-теоретична конференція викладачів, аспірантів, співробітників та студентів кафедри фізичного виховання і спорту : тези доповідей, м. Суми, 25 квітня 2013 р. / Відп. за вип. А.Є. Шепелев. - Суми : СумДУ, 2013. - С. 31-36.